

Laudatio Sybren Poletprijs 2018 voor Peter Verhelst

door Saskia De Coster

Er kruipt een man uit het bad
Er zwemt een schrijver aan land
Er zwemt een bovenwaterzwemmer
Er begint een tekst
Begin nooit teveel met er
Er is al teveel ruis
Er zwemt een woord door het water
Er kruipt in een huid
Er denkt dat het een lichaam is
een wit lichaam vanbuiten
en vanbinnen ook
hoe stiller het zit, hoe minder er er is
Hoe minder ruis van taal

Er denkt dat het niet kan maar nu, nu
legt de man zijn arm om het landschap
Nu hoort er zijn eigen hart tikken in die stilte
Tikken alsof het een bom is

Er zit stil en denkt
Er denkt aan de tijd dat het gewoon nog een er was
Er denkt aan de toekomst
wanneer er een beeld zal zijn en zijn hart zal ontploffen
en dat misschien bij die ontploffing
Zijn lichaam een regen van steen wordt
en dat het dan een paar eeuwen
undercover kan gaan als steengruis
en dat er dan tegen zijn medesteentjes kan zeggen:
ooit zwom ik rond in het werk van de man Peter Verhelst
en eindelijk zullen stenen glimlachen

Er klopt op zijn buik en lacht
Er wil niet op de foto staan

Want er stoort de leegte door er te zijn
Er wil niet praten
Want er stoort met woorden
Er wil zwijgen uit respect
Anders wordt het gesprek later
toch een lus om zijn nek
Er gaat nooit werken
Of er gaat aan de lopende band nadenken
En verdrinken in de zwarte poel
Die er zelf graaft in zijn hoofd

Daar is de man en als de man uit zijn raam kijkt
Ziet hij onder zich in het park waar de kuil is
Een blauw bed om op te liggen en rust te vinden
Of een zwembad
Of een mos vol water
Of een blauwgeverfde schoendoos
De man met de ogen van een beest dat hoog leeft
Er was teveel ruis in de taal
Dus kijkt hij en maakt hij de woorden opnieuw
Hij zegt soms maar wat, zegt hij,
Het zijn maar woorden,
je moet er iets mee doen
Hij zag de letters branden
Op de grond in het park
Nog ingepakt,
Opgerold als een belofte, weggestopt in een kuil
Er was teveel ruis in de taal
Begin nooit teveel met er
Er is al teveel ruis
Hoe geraak je er ooit voorbij?
Hij weet het
Als een van de enigen.

Er zal een mannetje uit een kuil kruipen
Het zal de heuvel opklimmen
En zeggen dat de zee daar onder ligt

En wij zullen het geloven
Want wij willen het geloven

Waarom deze prijs?

Er is het algemene belang, er is de algemene waarde van het experiment en er is de bijdrage en er zijn de algemene woorden

Waarom deze prijs?

Dat is geen vraag. Een schrijver die niet smeekt, zoals de meeste schrijvers wel doen, om de antwoorden van een publiek.

Een schrijver die zijn eigen wetten maakt en breekt.

Een schrijver die nu denkt: was dit een lofrede? En ook denkt: lof? Ik zal dat wel zelf maken, witlof, gekarameliseerd, met sappig lamsvlees.

Ik zou zelf heel veel redenen kunnen geven maar dat is te groot voor hier. Los van het feit dat hij - ja sorry - toch mijn geestelijke papa is geweest. Los van het feit dat Peter Verhelst de meest genereuze schrijver op deze planeet is, goed verstopt achter zijn zwartgerande brillenglazen, los van het feit dat hij mij getoond heeft wat een walgelijke luxe het is, dat schrijvende leven, het enige ook.

Los van dat heeft hij in zijn werk mij en iedereen die schrijft en leest en gewoon kijkt

één iets getoond.

Totale overgave in taal en de maat daarvan: het totale verlangen dat niet binnen de lijntjes en perkjes kan blijven.

Peter Verhelst is de man die als enige - de enige - in de Nederlanden

Die dat zo kan.

Amsterdam, 15 november 2018